

Postanowienie z dnia 15 stycznia 2007 r.

I PZ 22/06

Skarga kasacyjna pozwanego pracodawcy od wyroku sądu drugiej instancji przywracającego do pracy dwóch powodów będących współuczestnikami formalnymi w sprawie, w której wartość przedmiotu sporu nie przewyższa kwoty 50.000 zł, podlega dwóm opłatom podstawowym.

Przewodniczący SSN Teresa Flemming-Kulesza, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 15 stycznia 2007 r. sprawy z powództwa Witolda K. i Jadwigi M. przeciwko C. Spółdzielni Mleczarskiej „M.” w C. o przywrócenie do pracy, na skutek zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie z dnia 4 lipca 2006 r. [...]

o d d a l i ł zażalenie.

U z a s a d n i e

Postanowieniem z dnia 4 lipca 2006 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie odrzucił skargę kasacyjną pozwanej C. Spółdzielni Mleczarskiej „M.” w C. w części dotyczącej powoda Witolda K., wniesioną w sprawie z powództwa Witolda K. i Jadwigi M. o przywrócenie do pracy. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że w sprawie występuje współuczestnictwo formalne po stronie powodowej. Wobec tego skarga kasacyjna, choć złożona przez stronę przeciwną, powinna podlegać dwóm opłatom podstawowym w łącznej kwocie 60 zł (od każdego z powodów, względem którego skarżący kwestionuje rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji), gdyż obejmuje ona dwie, odrębne w stosunku do każdego z powodów, wartości przedmiotu zaskarżenia. Tymczasem, skarżąca uściśla od skargi kasacyjnej opłatę podstawową w kwocie 30 zł, a na wezwanie przewodniczącego wskazała, że opłata ta dotyczyła roszczenia Jadwigi M. Mimo że skarżąca

uiściła dodatkową opłatę w kwocie 30 zł tytułem uzupełnienia opłaty podstawowej od skargi kasacyjnej, to czynność ta nie może wywoływać skutków procesowych (art. 130² § 3 k.p.c.).

Powyższe postanowienie pozwana zaskarżyła zażaleniem, w którym podniosła, że po stronie pozwanej nie zachodzi współuczestnictwo formalne w żadnej postaci, toteż wobec pozwanej nie można na zasadzie analogii zastosować regulacji wynikającej z art. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Skoro więc pozwana złożyła jedno pismo procesowe (skargę kasacyjną), to była zobowiązana tylko do uiszczenia jednej opłaty podstawowej w wysokości 30 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 35 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o kosztach sądowych, w sprawach z zakresu prawa pracy od skargi kasacyjnej pobiera się opłatę podstawową w kwocie 30 zł. W rozpoznawanej sprawie rzeczywiście po stronie pozwanej występuje tylko jeden podmiot, a więc nie mamy po tej stronie do czynienia ze współuczestnictwem procesowym (w szczególności formalnym). W sprawie współuczestnictwo formalne (art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c.) występuje po stronie powodowej. Współuczestnictwo formalne, w przeciwieństwie do współuczestnictwa materialnego (art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c.), charakteryzuje się brakiem materialnoprawnej więzi między współuczestnikami, a ich współwystępowanie po jednej ze stron procesu ma charakter *stricte* procesowy. Współuczestnictwo formalne może być następstwem odpowiedniego sformułowania żądań pozwu (wniesienia go przez kilka lub przeciwko kilku podmiotom). Może także wynikać (tak, jak w niniejszej sprawie) z postanowienia sądu, który kierując się względami ekonomiki procesowej, jest uprawniony połączyć do wspólnego rozpoznania (rozstrzygnięcia) kilka spraw, w których występują po stronie pozwanej lub powodowej te same podmioty (art. 219 k.p.c.). W takiej sytuacji mamy do czynienia z jedną sprawą wyłącznie w znaczeniu formalnym (technicznym). Natomiast, przy współuczestnictwie formalnym występuje tyle różnych przedmiotów sporu (zaskarżenia), ilu jest współuczestników formalnych, bowiem każdy z nich mógłby występować w procesie samodzielnie, tok postępowania w stosunku do każdego z nich jest niezależny (można wydać wyrok częściowy lub rozłączyć sprawy do oddzielnego rozpoznania), wreszcie różne mogą być rozstrzygnięcia w stosunku do każdego ze współ-

uczestników (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 1997 r., I CKN 154/97, LEX nr 153214 oraz z dnia 26 maja 1998 r., III CZ 69/98, Wokanda 1998 nr 9, poz. 7).

Trafnie strona pozwana wskazuje, że zasadą wynikającą z art. 4 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o kosztach sądowych jest, iż pismo wnoszone przez kilka osób podlega jednej opłacie, a wyjątkiem od niej jest przypadek wskazany w art. 4 ust. 1 zdanie drugie tej ustawy dotyczący współuczestnictwa formalnego (wniesienia jednego pisma procesowego przez takich współuczestników). W takim przypadku, każdy współuczestnik uiszcza opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania. Rację ma też strona pozwana, że przepis ten wprost nie ma zastosowania do jej sytuacji procesowej. Dotyczy on bowiem wniesienia jednego pisma przez kilka osób, a więc przykładowo jednego pozwu lub jednej skargi kasacyjnej przez kilku współuczestników występujących po tej samej stronie procesowej. W rozpoznawanej sprawie po stronie pozwanej występuje jeden podmiot, który wnosi skargę kasacyjną, a więc nie jest to pismo wniesione przez kilka osób. Trafnie też strona pozwana podnosi, że opłacie podlega pismo procesowe, a więc skarga kasacyjna (art. 3 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych). Jednakże w rozpoznawanej sprawie skarga kasacyjna jako jedno pismo procesowe dotyczy w istocie dwóch różnych przedmiotów rozpoznania, które są połączone w jednej sprawie tylko w sposób formalny. Zaskarżenie orzeczenia wobec kilku współuczestników formalnych (przeciwko nim), choćby było dokonane w jednym piśmie procesowym, jest w istocie wniesieniem kilku środków zaskarżenia wobec odrębnych rozstrzygnięć, formalnie tylko zamieszczonych w jednym orzeczeniu. Stąd też każdy z tak wniesionych (w jednym piśmie procesowym) środków zaskarżenia powinien podlegać odrębnej opłacie. Użyte w art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy o kosztach sądowych pojęcie „pismo” należy interpretować w funkcjonalnym znaczeniu tego słowa, a więc jako czynność procesową (środek zaskarżenia) sporządzoną w formie pisma procesowego, nie zaś w znaczeniu technicznym (jednego dokumentu). Taka wykładnia prowadzi do wniosku, że jedno pismo w znaczeniu technicznym (dokument) może obejmować kilka czynności procesowych (środków zaskarżenia) dokonanych w formie pisemnej. Wnosząc skargę kasacyjną od orzeczenia Sądu drugiej instancji w stosunku do kilku współuczestników formalnych (przeciwko nim), skarżący dokonuje więc kilku pisemnych czynności procesowych (wnosi kilka pism w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych), chociażby sporządził tylko jeden dokument. Zgodnie z art. 18 ust. 1

ustawy o kosztach sądowych, całą opłatę pobiera się od pozwu. Według tego przepisu w związku z art. 4 ust. 1 zdanie drugie ustawy, w przypadku wniesienia pozwu przez kilku współuczestników formalnych każdy z nich jest zobowiązany uiścić całą opłatę oddzielnie, stosownie do swojego roszczenia lub zobowiązania. Przepisy ustawy przewidujące pobranie opłaty od pozwu stosuje się również do opłaty od skargi kasacyjnej (art. 18 ust. 2 ustawy). Oznacza to, że do opłaty od skargi kasacyjnej skierowanej przeciwko kilku współuczestnikom formalnym należy stosować (art. 18 ust. 2 ustawy) przepisy o pozwie, a więc zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 ust. 1 zdanie drugie ustawy, pobrać od niej oddzielne opłaty, stosownie do roszczenia lub zobowiązania, przeciwko któremu skarga jest skierowana.

Strona pozwana wniosła skargę kasacyjną, kwestionując w całości rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, na podstawie którego do pracy na poprzednich warunkach zostali przywróceny obydwój powodowie. Zatem, choć technicznie w ramach jednego dokumentu, to w znaczeniu materialnym (funkcjonalnym), skarżąca wniosła dwie skargi kasacyjne: pierwszą - w stosunku do rozstrzygnięcia przywracającego do pracy Witolda K. i drugą - co do rozstrzygnięcia przywracającego do pracy Jadwigę M. Każda z tych skarg podlegała odrębnej opłacie podstawowej (art. 35 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o kosztach sądowych). Ponieważ skarżąca jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, a w terminie uiściła tylko jedną opłatę podstawową, to skarga kasacyjna w stosunku do jednego z dwu powodów (współuczestników formalnych) podlegała odrzuceniu (art. 130² § 3 k.p.c.). Sprawie nie można jednak było nadać biegu, gdyż strona pozwana nie określiła, którego z powodów dotyczy uiszczona opłata, wobec czego Sąd Okręgowy trafnie wezwał o uzupełnienie tego braku. Uiszczenie opłaty sądowej w stosunku do drugiego z powodów po upływie terminu do złożenia skargi prawidłowo zostało ocenione przez Sąd Okręgowy jako niedopuszczalne i prowadzące do jej odrzucenia w tym zakresie (art. 130² § 3 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie wyżej powołanych przepisów oraz art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

=====